



Instytut  
Ekonomii  
Środowiska

# Właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe

Raport z badań ilościowych zrealizowanych techniką CATI wśród właścicieli budynków jednorodzinnych z terenu 6 województw, na terenie których obowiązują uchwały antysmogowe

Marzec 2019 r.





---

<b>I. PLANY INWESTYCYJNE W ZAKRESIE ŹRÓDEŁ</b>	<b>4</b>
<b>II. ZNAJOMOŚĆ REGULACJI PRAWNYCH</b>	<b>8</b>
<b>III. ZNAJOMOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA</b>	<b>11</b>
<b>IV. PALIWA STAŁE A ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA</b>	<b>16</b>
<b>V. STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW</b>	<b>19</b>

---

Technika badań: Badania CATI

---

Termin badań: 13-27 lutego 2019 r.

---

Grupa docelowa: właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych paliwami stałymi

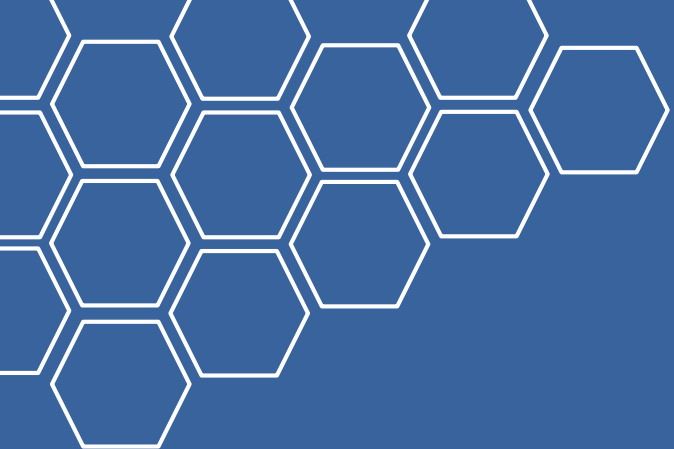
---

Wielkość próby: N=600

---

Zakres terytorialny badań: 6 województw, w których obowiązują uchwały antysmogowe (100 wywiadów na województwo)





# I. PLANY INWESTYCYJNE W ZAKRESIE ŹRÓDEŁ

---

Właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe

---

## Niemal 60% badanych właścicieli budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe nie ma w planach żadnych inwestycji związanych z wymianą źródeł grzewczych

Najwyższy odsetek osób, które nie planują wymiany źródła odnotować można w Wielkopolsce (65%), najniższy na Śląsku (52%).

## Zaledwie 25% badanych wskazuje, że zamierza wymienić źródło ciepła w ciągu najbliższych dwóch lat

Wynik ten jest niemal identyczny do wyniku uzyskanego w badaniach zrealizowanych w 2016 r. na zbliżonej grupie docelowej (właściciele budynków ogrzewanych kotłami węglowymi – próba ogólnopolska). Dowodzi to, że pomimo wprowadzenia programu Czyste Powietrze oraz wprowadzenie regulacji prawnych w analizowanych województwach skala planów inwestycyjnych w zakresie źródeł grzewczych nie uległa zmianie.

## Ponad 40% planujących wymianę źródła zamierza kupić nowy kocioł węglowy, w przeważającej większości automatyczny

Zbliżony odsetek badanych planuje zakup kotła gazowego. Plany związane z kotłami gazowymi najczęściej dotyczą mieszkańców Małopolski. Do kotłów węglowych najbardziej przywiązani są mieszkańcy Śląska.

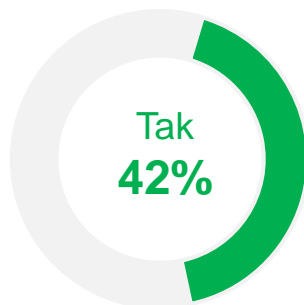
## Planowane nowe źródła na paliwa stałe od pozostałych typów źródeł odróżnia krótszy deklarowany horyzont czasowy wymiany i z reguły niższy oczekiwany koszt inwestycji

Średni deklarowany horyzont czasowy wymiany dotychczasowego źródła na nowy kocioł na węgiel to 2,2 roku, tymczasem dla kotła gazowego analogiczna wartość wynosi już 2,8 roku, a dla pompy ciepła niemal 4 lata. Można więc wnioskować, że plany zakupowe w przypadku kotłów węglowych są znacznie bardziej skonkretyzowane niż w przypadku źródeł niebazujących na paliwach stałych. Średni oczekiwany koszt inwestycyjny w przypadku kotła węglowego to zaledwie 11 tys. zł przy 16 tys. zł oczekiwanych przy zmianie źródła na kocioł gazowy i 41 tys. zł dla pomp ciepła. Oznacza to, że użytkownicy zaniżają koszt zakupu kotła węglowego, a zawyżają koszt zakupu kotła gazowego czy pompy ciepła.

## Większość badanych wskazuje, że chciałaby aby w przyszłości ich domy ogrzewane były źródłami bazującymi na gazie lub energii elektrycznej

44% badanych wskazuje kotły gazowe jako przyszłość ogrzewania ich budynków. Zaledwie 18% postrzega w tej roli kotły węglowe.

Czy planuje Pan(i) wymianę pieca węglowego na nowy lub zmianę pieca węglowego na inne źródło ciepła?



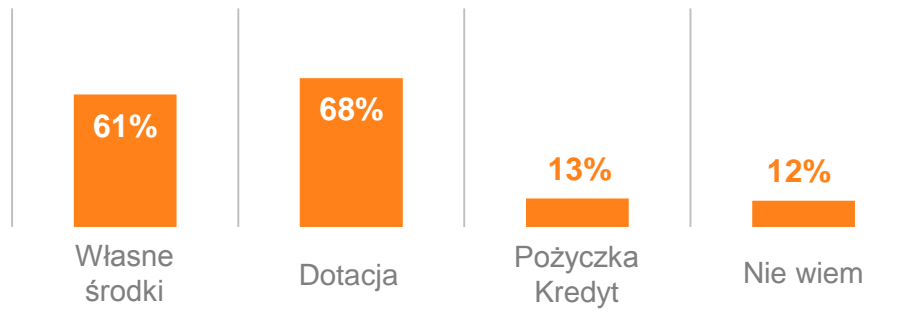
Na jakie źródło planuje Pan(i) wymianę pieca węglowego?

	Ogółem	Dolnośląskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Śląskie	Wielkopolskie
Nowy kocioł na węgiel	17%	17%	21%	11%	15%	23%	16%
Kocioł gazowy	17%	15%	12%	24%	20%	19%	12%
Kocioł/kominiek na drewno/biomasę/pelety	4%	3%	6%	2%	7%	3%	2%
Pompa ciepła	2%	3%	0%	1%	2%	2%	2%
Ogrzewanie elektryczne	1%	2%	0%	1%	0%	1%	0%
Inne	2%	3%	1%	1%	1%	0%	3%
Nie planuję wymiany	58%	57%	60%	60%	55%	52%	65%

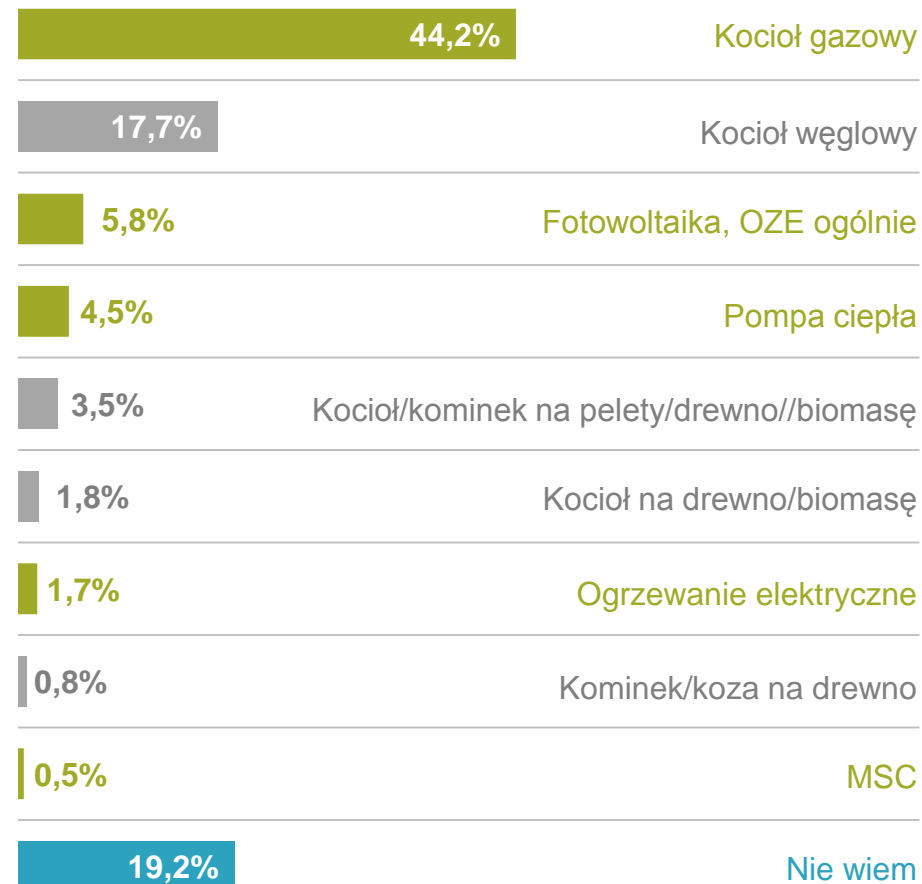
Na jakie źródło planuje Pan(i) wymianę pieca węglowego?

Oczekiwany koszt inwestycji (średnia)	Horyzont czasowy inwestycji (średnia)		
11 tys.	2,2 roku	17,2%	Kocioł węglowy
16 tys.	2,8 roku	17,0%	Kocioł gazowy
14 tys.	2,1 roku	3,2%	Kocioł/kominiek na drewno/pelety
41 tys.	2,6 roku	1,7%	Pompa ciepła
13 tys.	2,1 roku	0,7%	Kocioł na drewno/biomasę
12 tys.	1,0 roku	0,7%	Ogrzewanie elektryczne
20 tys.	3,9 roku	1,5%	Inne (panele solarne, fotowoltaika)
		58,2%	Nie planuję

W jaki sposób zamierza Pan(i) sfinansować wymianę źródła ciepła?

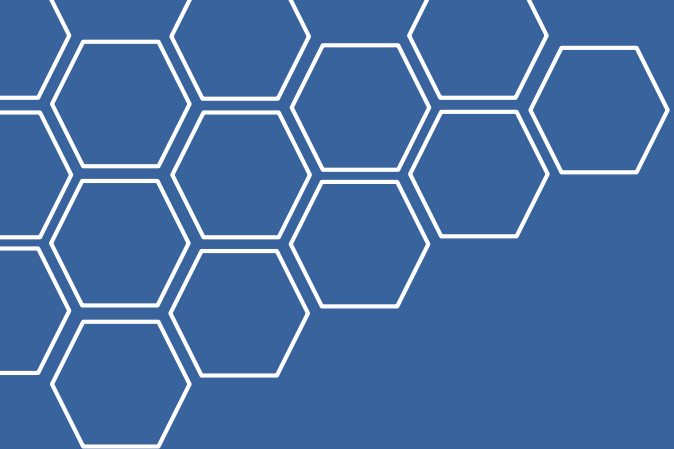


W jaki sposób chciał(a)by Pan(i) docelowo ogrzewać swój dom w przyszłości?



W jaki sposób chciał(a)by Pan(i) docelowo ogrzewać swój dom w przyszłości?

	Ogółem	Dolnośląskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Śląskie	Wielkopolskie
Kocioł gazowy	44%	38%	40%	47%	50%	50%	40%
Kocioł na węgiel	18%	17%	21%	15%	15%	14%	24%
Fotowoltaika, OZE ogólnie	6%	9%	4%	4%	6%	8%	4%
Pompa ciepła	5%	5%	6%	5%	5%	3%	3%
Kocioł/kominiek na pelety/drewno	6%	5%	8%	3%	9%	6%	6%
Ogrzewanie elektryczne	2%	2%	1%	2%	1%	2%	2%
MSC	1%	1%	1%	0%	0%	0%	1%
Nie wiem	19%	23%	19%	24%	14%	15%	20%



## II. ZNAJOMOŚĆ REGULACJI PRAWNYCH

---

Właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe

---



## **Niespełna 60% badanych słyszało o uchwałach antysmogowych wprowadzonych przez sejmiki zamieszkiwanych przez nich województw**

Najwyższy poziom świadomości istnienia takich uchwał odnotować można wśród mieszkańców Małopolski i Śląska. W województwach tych odsetek osób deklarujących, że słyszały cokolwiek o tych aktach regulacyjnych wynosi powyżej 80%. Na przeciwnym biegunie znajdują się województwa Łódzkie i Wielkopolskie, gdzie analogiczny odsetek oscyluje wokół 40%. W województwach Mazowieckim i Dolnośląskim świadomość istnienia uchwały antysmogowej deklaruje około połowy badanych.

## **Niemal 90% użytkowników kotłów na paliwa stałe z województw gdzie obowiązują regulacje antysmogowe nie wie czego te akty prawne dotyczą**

Co dziesiąty badany zapytany o najważniejsze zapisy uchwały antysmogowej wskazuje, że regulują one kwestie związane z ograniczeniem dostępności niskiej jakości węgla. 6% spontanicznie wymienia konieczność wymiany kotłów na paliwa stałe na nowe, a 2% kojarzy uchwałę z całkowitym zakazem wykorzystania paliw stałych na terenie województwa. Ponad 80% badanych bądź to nie słyszało w ogóle o uchwałach, bądź wprost wskazuje że nie wie czego one dotyczą.

## **45% badanych przyznaje, że słyszało o konieczności wymiany przestarzałych kotłów na nowe po dopytaniu o tę kwestię**

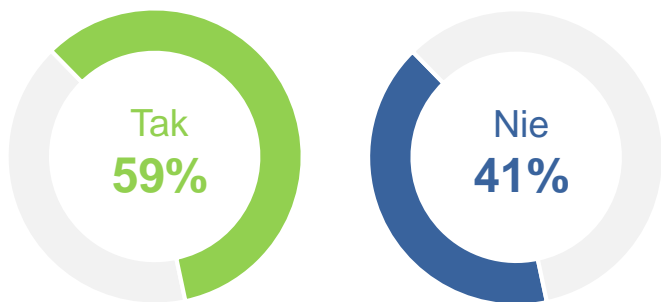
Mniej niż połowa badanych, po dopytaniu o kwestię zawartą w uchwale antysmogowej konieczności wymiany przestarzałych kotłów przyznaje, że spotkali się już z tą informacją. Najczęściej takie reakcje odnotowano w województwach Małopolskim i Śląskim (odpowiednio 70% i 62%), najrzadziej w Łódzkim (26%).

## **Znajomość horyzontu czasowego obowiązku wymiany kotłów w województwie jest bardzo niska**

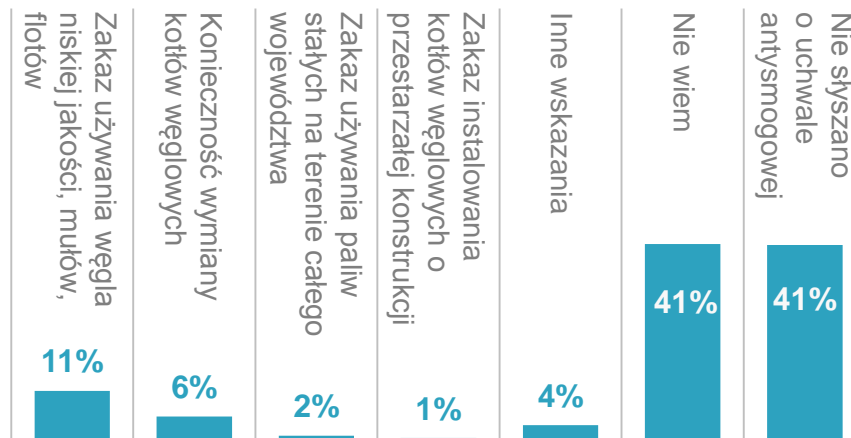
Zaledwie 13% użytkowników źródeł grzewczych na paliwa stałe jest w stanie poprawnie wskazać maksymalny termin wymiany źródeł w województwie, choć w tej grupie badanych są również osoby, które podają daty wcześniejsze niż ostateczny termin określony w uchwale antysmogowej. Wskazania te zaliczono jednak do grupy odpowiedzi poprawnych. Ze względu na to kryterium sytuacja najlepiej prezentuje się w województwach Śląskim (30% poprawnych wskazań) oraz Małopolskim (25%). W pozostałych województwach terminy te nie są znane zdecydowanej większości użytkowników źródeł na paliwa stałe.

# Znajomość regulacji prawnych

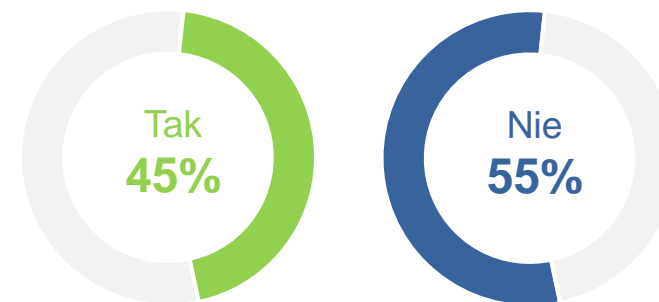
Czy słyszał(a) Pan(i) o tym, że w Pana(i) województwie obowiązuje uchwała antysmogowa?



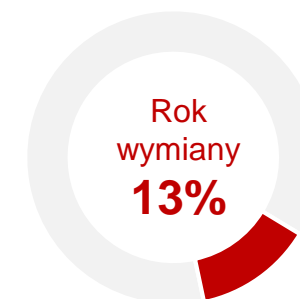
Czy wie Pan(i) jakie są główne postanowienia tej uchwały? – wskazania spontaniczne



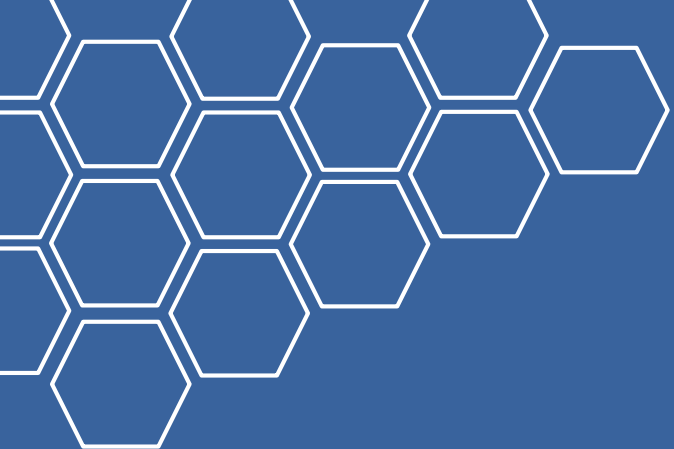
Czy słyszał(a) Pan(i) o tym, że w Pana(i) wprowadzono obowiązek wymiany kotłów na paliwa stałe na nowoczesne kotły niskoemisyjne?



Odsetek badanych, którzy poprawnie wskazali maksymalny horyzont czasowy wymiany kotłów pozaklasowych na nowe określony przez uchwały antysmogowe lub podali datę poprzedzającą termin ostateczny



	Ogółem	Dolnośląskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Śląskie	Wielkopolskie
Świadomość istnienia uchwał antysmogowych	59%	57%	41%	83%	50%	81%	42%
Świadomość konieczności wymiany kotła	45%	33%	26%	70%	37%	62%	41%
Znajomość maks. horyzontu czasowego wymiany kotłów	13%	7%	7%	25%	4%	30%	5%



# III. ZNAJOMOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

---

Właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe

---

**Większość właścicieli budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe ma świadomość istnienia programów dotacyjnych wspierających inwestycje związane z wymianą źródła i ociepleniem budynku, jednak spontaniczna znajomość tych programów jest bardzo niska**

Program Czyste Powietrze spontanicznie wymienia 9% badanych, 15% wskazuje na dostępność dopłat w gminach i urzędach miast, jednak zdecydowana większość nie ma wiedzy na temat dostępnych programów. Programy kojarzone są głównie z wymianą źródeł grzewczych (58% wskazań), rzadziej z ociepleniem budynków (36% wskazań).

**90% użytkowników źródeł na paliwa stałe po dopytaniu o program Czyste Powietrze potwierdza, że spotkali się z jakimikolwiek informacjami na jego temat.**

Program generalnie postrzegany jest jako atrakcyjny. Opinię taką wyraża nieco ponad 50% badanych. Co trzeci respondent nie jest w stanie ocenić atrakcyjności programu. Po dopytaniu o ocenę atrakcyjności dopłaty w wysokości 32% kosztów inwestycyjnych 49% badanych ocenia ten poziom dofinansowania jako atrakcyjny, jednak aż 46% określa go jako niewystarczający.

**Zaledwie co piąty badany określa swoją wiedzę na temat programu Czyste Powietrze jako wystarczającą.**

Ponad połowa badanych wskazuje, że niewiele wie na temat programu, a dalsze 19% twierdzi, że nie ma na ten temat żadnych informacji (dalsze 10% badanych nie słyszało o programie w ogóle). Większość właścicieli budynków jednorodzinnych nie wie też na jaki poziom dofinansowania inwestycji może liczyć. Ponad połowa badanych ocenia proces pozyskania dotacji jako wymagający dużego zaangażowania i wysiłku.

**Prawie nikt nie wymienia spontanicznie ulgi podatkowej wśród instrumentów wsparcia inwestycji w zmniejszenie zużycia energii w budynkach jednorodzinnych. Po dopytaniu o ten instrument co trzeci badany deklaruje, że słyszał cokolwiek na jej temat**

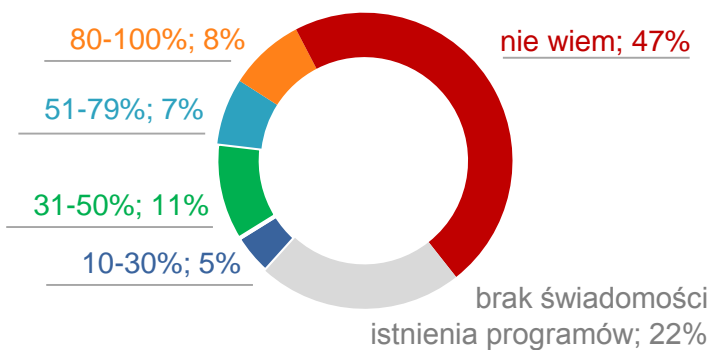
Ulga podatkowa praktycznie nie istnieje w świadomości spontanicznej właścicieli domów jednorodzinnych. Po dopytaniu o ten instrument 32% badanych wskazuje, że zetknęli się z jakąkolwiek informacją na jej temat. Generalnie rozwiązanie to oceniane jest jako korzystne.

**Zdecydowana większość właścicieli budynków jednorodzinnych preferuje kierowanie wniosków o dofinansowanie do swojego urzędu miasta/gminy. Niemal połowa uważa, że nie poradziłaby sobie samodzielnie z wypełnieniem wniosku.**

## Świadomość istnienia programów



## Poziom dofinansowania



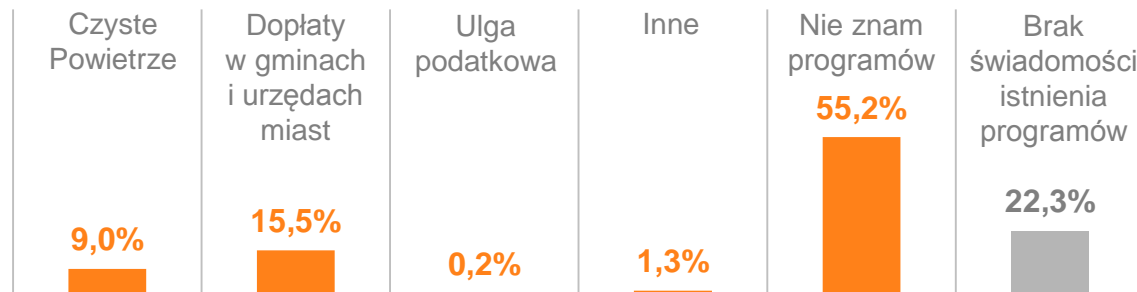
Czy zgodnie z Pana(i) wiedzą, obecnie dostępne są jakieś programy dotujące lub dofinansowujące wymianę urządzeń grzewczych lub inwestycje służące zmniejszeniu zużycia ciepła w domach jednorodzinnych?

Czy wie Pan(i) ile procent dofinansowania można otrzymać?

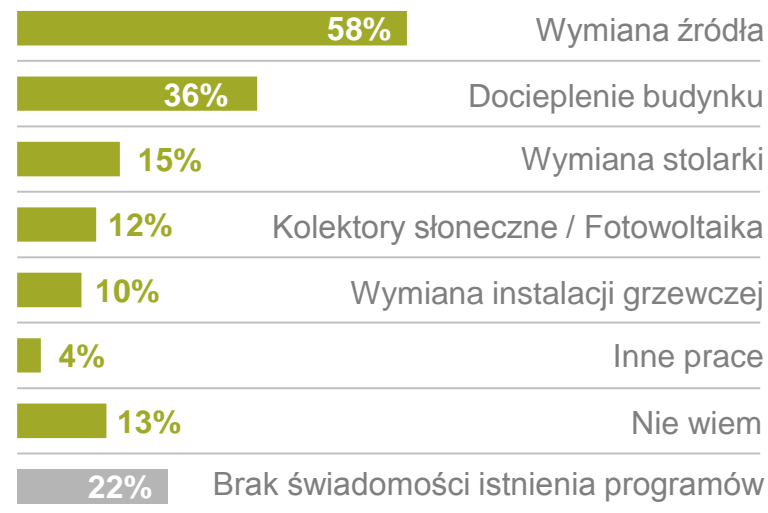
Jakie programy Pan(i) zna? Czy zna Pan(i) ich nazwy?

	Ogółem	Dolnośląskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Śląskie	Wielkopolskie
Czyste Powietrze	9%	9%	13%	3%	9%	9%	11%
Dopłaty w gminach i urzędach miast	16%	19%	13%	18%	5%	23%	15%
Ulga podatkowa	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Inne	1%	3%	1%	1%	1%	2%	0%
Nie znam programów	55%	56%	48%	56%	63%	56%	52%
Brak świadomości istnienia programów	22%	21%	27%	24%	22%	16%	24%

## Jakie programy Pan(i) zna? Czy zna Pan(i) ich nazwy?



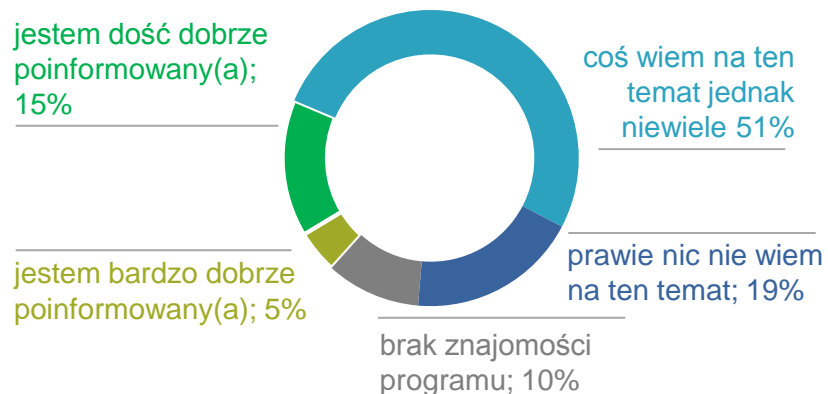
## Na jakie prace można otrzymać dofinansowanie?



Czy słyszał(a) Pan(i) o rządowym programie Czyste Powietrze?



Jak Pan(i) ocenia swój stopień poinformowania na temat zasad programu i czynności niezbędnych do pozyskania dofinansowania?



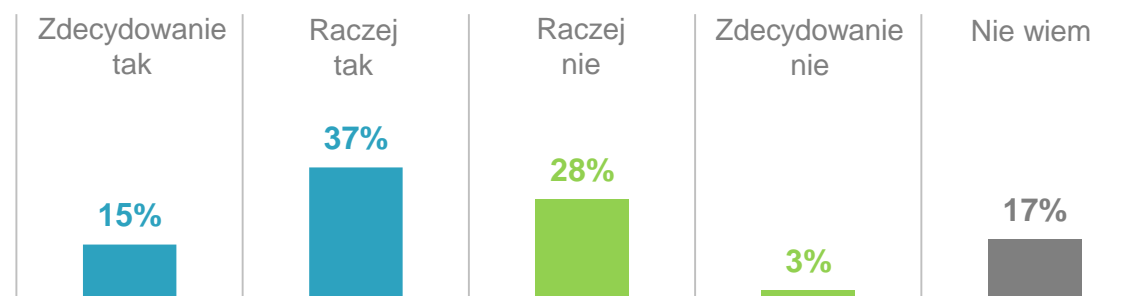
Jak Pan(i) ocenia atrakcyjność programu Czyste Powietrze dla właścicieli domów jednorodzinnych?

(100% - badani, którzy wskazali że cokolwiek słyszeli o programie)



Czy uważa Pan(i), że pozyskanie dofinansowania w programie wymagałoby od Pana(i) dużego wysiłku?

(100% - badani, którzy wskazali że cokolwiek słyszeli o programie)



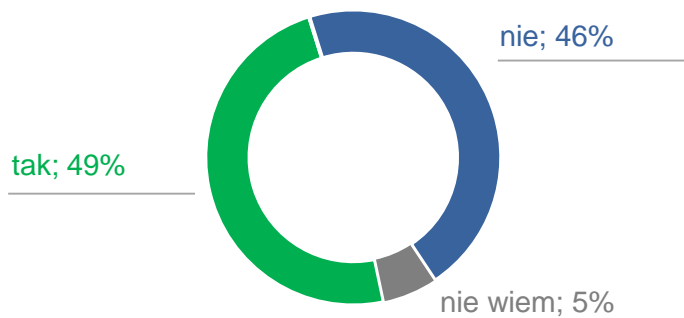
. Czy słyszał(a) Pan(i) o uldze podatkowej na prace związane z inwestycjami termomodernizacyjnymi...?



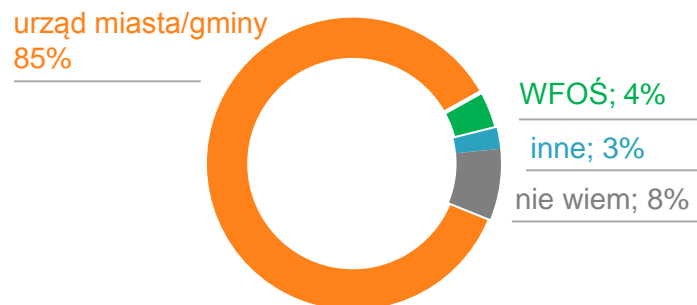
Czy taka ulga to atrakcyjne rozwiązanie?  
(100% - badani, którzy wskazali, że słyszeli o uldze)



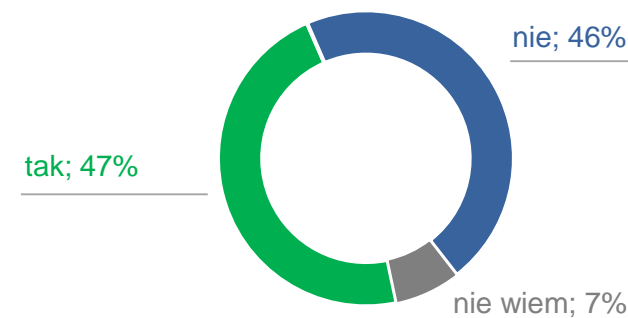
Czy dofinansowanie w wysokości 32% kosztów inwestycji w wymianę kotła grzewczego lub ocieplenie ścian uznaje Pan(i) za atrakcyjne?

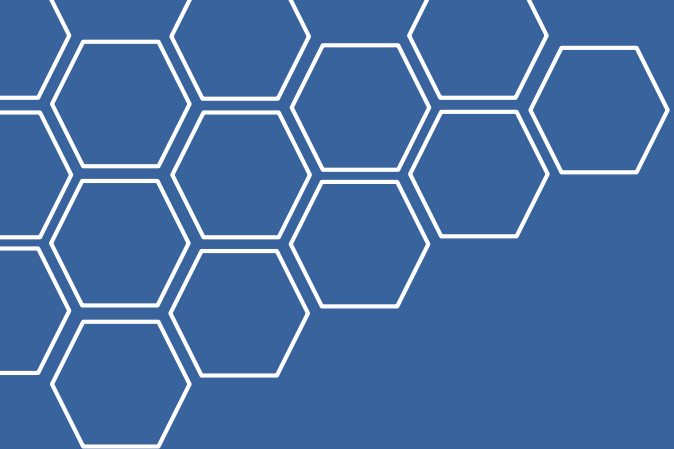


Gdzie najwygodniej byłoby Panu(i) złożyć wniosek?



Czy uważa Pan(i), że potrzebował(a)by Pan(i) pomocy w wypełnieniu wniosku?





## **IV. PALIWA STAŁE A ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA**

---

**Właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe**

---



## **Ponad połowa badanych dobrze ocenia jakość powietrza w ich miejscowości podczas sezonu grzewczego**

Tylko 32% badanych ocenia jakość powietrza w swojej miejscowości jako złą lub bardzo złą. Najniżej jakość powietrza postrzegają mieszkańcy Śląska. Ponad połowa badanych z tego województwa ocenia ten aspekt negatywnie. W przypadku pozostałych województw oceny badanych są znacznie bardziej łagodne. W przypadku województwa Małopolskiego udział ocen niskich stanowi 36%. To niewiele w kontekście faktu, że w badaniach zrealizowanych w Małopolsce w 2018 r. na reprezentatywnej próbie mieszkańców, a więc obejmującej również użytkowników innych niż kotły na paliwa stałe źródeł oraz mieszkańców budynków wielorodzinnych, analogiczny odsetek wyniósł aż 52%. Rozdźwięk ten jednoznacznie dowodzi, że użytkownicy paliw stałych rzadziej skłonni są dostrzegać ich negatywny wpływ na otoczenie niż pozostali mieszkańcy. Negatywne oceny z najmniejszą częstotliwością pojawiają się wśród mieszkańców Wielkopolski i Dolnego Śląska.

## **Niespełna 30% badanych za główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza obwinia spalanie węgla i drewna w indywidualnych kotłach**

Najczęściej taką opinię wyrażają mieszkańcy Małopolski i Śląska. 36% badanych w każdym z tych województw wskazuje spalanie węgla i drewna jako główną przyczynę wysokiego zanieczyszczenia. W województwach dolnośląskim i wielkopolskim z dużą częstotliwością wskazuje się również na spalanie niskiej jakości paliw oraz wykorzystywanie odpadów w celach grzewczych. To właśnie spalanie śmieci upatrywane jest jako jedna z głównych przyczyn zanieczyszczenia przez osoby, które uważają, że spalanie węgla nie wywiera negatywnego wpływu na jakość powietrza.

## **40% badanych uważa, że w nowowznoszonych budynkach obowiązywać powinien zakaz instalowania kotłów na paliwa stałe**

Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza w Pana(i) miejscowości w sezonie grzewczym, a więc w sezonie jesienno-zimowym? Czy według Pana(i) opinii jest ona...



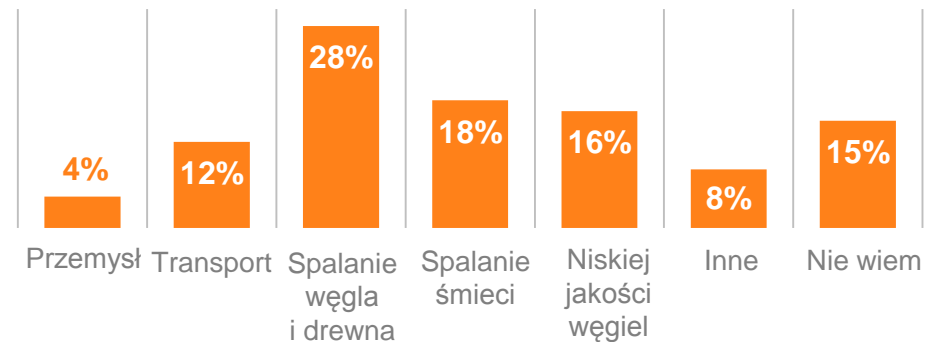
Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza w Pana(i) miejscowości w sezonie grzewczym

	Ogółem	Dolnośląskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Śląskie	Wielkopolskie
Bardzo zła	9%	6%	10%	8%	2%	19%	6%
Raczej zła	24%	16%	23%	28%	21%	35%	19%
Raczej dobra	54%	58%	51%	54%	53%	42%	63%
Bardzo dobra	12%	18%	16%	7%	18%	2%	12%
Nie potrafię ocenić	2%	2%	0%	3%	6%	2%	0%

Co Pana(i) zdaniem jest główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza...?

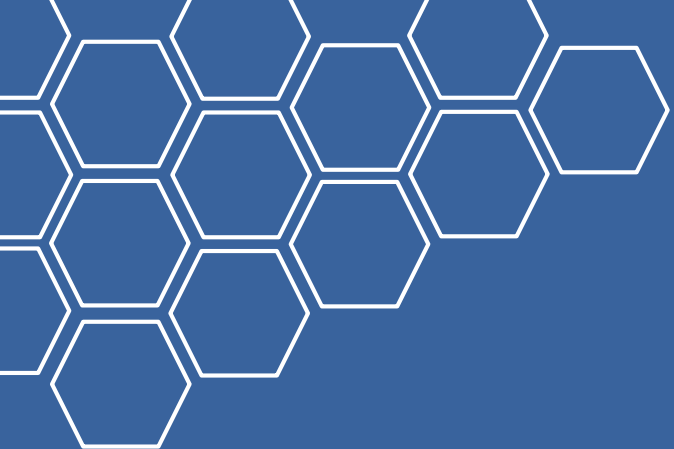
Spalanie węgla i drewna	28%	26%	21%	36%	29%	36%	18%
-------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Co Pana(i) zdaniem jest główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza w Pana(i) miejscowości?



Czy Pana(i) zdaniem powinien obowiązywać zakaz montowania kotłów węglowych w nowych budynkach?





# V. STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW

---

Właściciele budynków jednorodzinnych ogrzewanych źródłami na paliwa stałe

---

---

## **W znacznej części budynków ogrzewanych źródłami na paliwa stałe spala się drewno i biomasę**

Niemal 40% badanych wskazuje, że w kotłach węglowych wykorzystuje w charakterze paliwa znaczną ilość drewna. Dodatkowo, niemal co dziesiąty budynek ogrzewany jest źródłami, w których paliwo stanowi wyłącznie drewno lub biomasa, a co siódmy budynek wyposażony jest w kominek.

---

## **Nieco ponad 20% budynków ogrzewanych paliwami stałymi posiada podłączenie do gazu**

Zaledwie w 4% budynków wykorzystuje się kocioł gazowy jako alternatywne źródło ciepła, biorąc pod uwagę jednak relatywnie wysoki odsetek budynków podłączonych do sieci (23%) teoretyczny potencjał wykorzystania kotłów gazowych uznać można za wysoki. Znaczna część badanych deklaruje również obecność sieci gazowej w pobliżu ich budynków (24%).

---

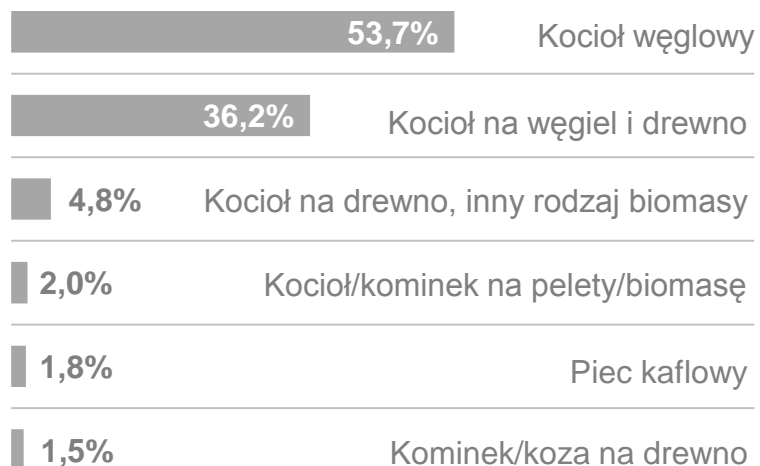
## **Okolo 40% budynków ogrzewanych źródłami na paliwa stałe nie posiada żadnego ocieplenia ścian zewnętrznych**

Większość badanych z tej grupy deklaruje chęć wykonania ocieplenie budynku w przyszłości. Najczęściej jednak perspektywą czasową dla tej inwestycji jest termin pięcioletni. Średni horyzont czasowy realizacji planów ocieplenia to ponad 3 lata. Średnia oczekiwania kwota takiej inwestycji to niemal 30 tys. zł.

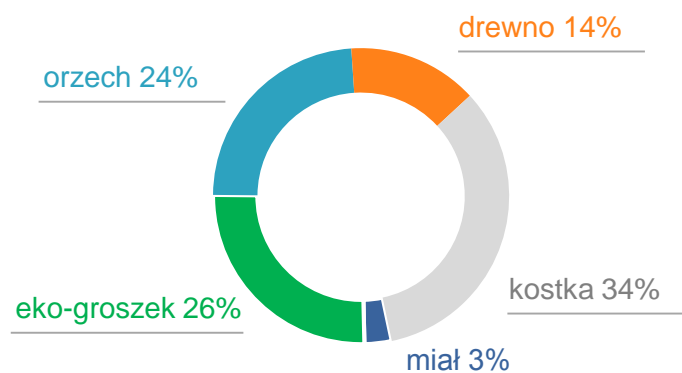
---

# Źródła grzewcze

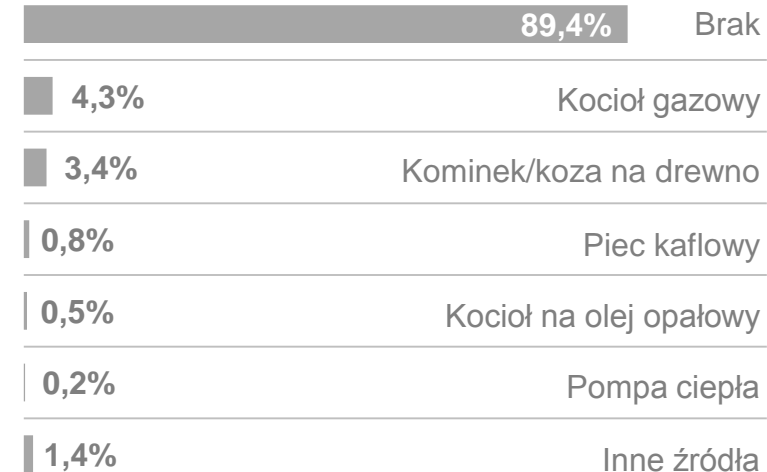
## Główne źródło ogrzewania budynku



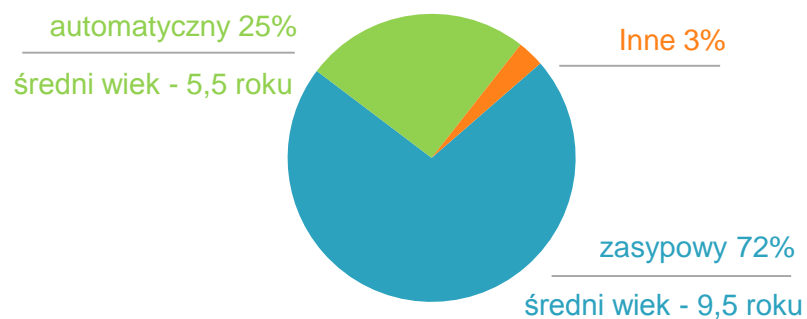
## Główny rodzaj paliwa



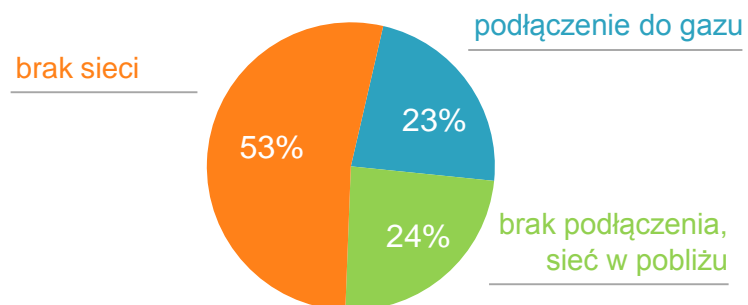
## Dodatkowe źródło ogrzewania budynku



## Typ i średni wiek kotła



## Podłączenie do sieci gazowej



## Posiadanie kominka

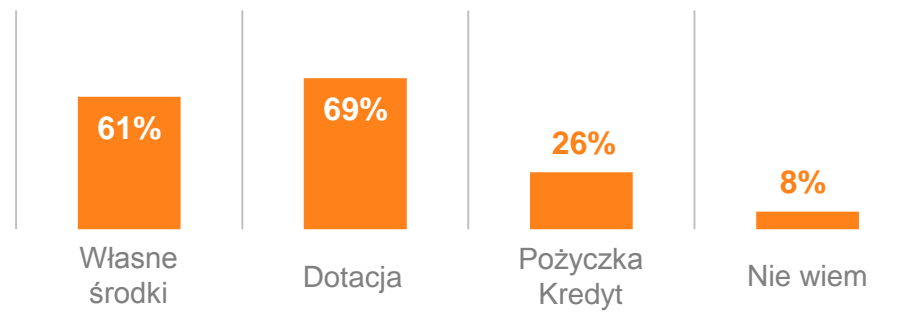


# Skorupa budynku

## Ocieplenie budynku



## W jaki sposób zamierza Pan(i) sfinansować ocieplenie budynku?



## Plany w zakresie ocieplenia budynku (100% budynki nieocieplone)



## Średni deklarowany horyzont czasowy realizacji inwestycji ociepleniowej / najczęściej wskazywana wartość

3,2 roku

5 lat

## Średnie oczekiwane koszty inwestycyjne

28,5 tys. zł



---

# IEŚ

**Instytut Ekonomii  
Środowiska**

Ul. Felicjanek 10/6  
31-104 Kraków  
[biuro@iee.org.pl](mailto:biuro@iee.org.pl)  
[ww.iee.org.pl](http://ww.iee.org.pl)